

А. О. Федоров

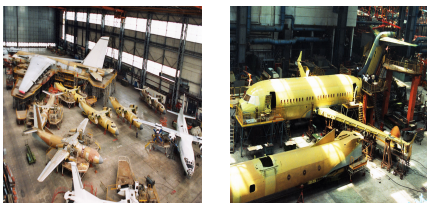
Авіант

«АВІАНТ» – промислове підприємство, що виробляє авіаційний транспорт. Підпорядк. Держ. комітету пром. політики України. Створ. 1920 для ремонту авіатехніки під назвою «Держ. авіац. завод № 12» (від 1921 – Ремонтно-повітр. завод № 6), від 1974 – Київ. авіац. ВО, від 1994 – Київ. держ. авіац. завод «А.». Від часу заснування на заводі ремонтувались літаки іноз. зразків, що були на озброєнні Укр. військ. округу, згодом налагоджено виробництво авіац. радіаторів, які до цього імпортовано; у складі А. діяли мех., радіаторні, моторні, слюсарні, ливарно-ковал., деревооброблюв. та складальний цехи. У 1922 під керівництвом [К. Калініна](#) розпочато конструювання першого в СРСР чотиримісного пасажир. літака К-1, яке завершено 1925, що поклало початок серій. вітчизн. літакобудуванню. До 1924 завод повністю електрифіковано, змонтовано парове опалення в складал. цеху, де за технол. умовами потрібна була постійна т-ра; 1927 переустатковано мех. цех. 1926–28 на заводі будували планери власних конструкцій; 1929 створено планер «Гриф». У 30-х рр. будували автожир «4-ЕА» Центр. авіац. держ. інституту (1932), пасажир. літаки ХАІ-1 (конструктор *І. Неман*, 1932) і ОКО-1 (конструктор *В. Таїров*, 1938), завод також ремонтував літаки Р-5, АНТ-4, АНТ-9 та ін. 1931 з ініціативи керівництва заводу для підготовки фахівців авіац. галузі в Київ. політех. інституті створено авіац. факультет (від 1933 Київ. авіац. інститут, нині Нац. авіац. університет). 1933–37 завод поповнився новим устаткуванням, кваліфіков. кадрами; освоєно осн. методи оброблення дюралюмінію, магнієвого сплаву; створ. дюралевий цех та мех. лаб.; 1935 обладнано гальванічну майстерню. Від 1938 на заводі виготовляли, окрім ОКО-1, удосконалені літаки ОКО-4 і ОКО-6, ремонтували літаки-внищувачі І-5, І-16, І-153 та мотори М-17 і М-22. Перед 2-ю світ. війною завод, на той час літакобудівний № 43, виготовляв крила і опори для винищувачів МіГ-1. Під час війни його перебазовано в Новосибірськ (виготовляли винищувачі Як-1, Як-3, Як-9). Від листопада 1943 почалося відновлення заводу (під № 473) в Києві; спочатку проводилося складання винищувачів Як-3, Як-9 з готових частин; згодом – виробництво вертольотів Г-4 І. Братухіна та Мі-1 М. Міля. Від 1948 на заводі освоєно виробництво літаків **«Ан»** конструкції [О. Антонова](#): 1948–59 – багатоцільового транспорт. Ан-2; 1954–56 – транспорт. Ан-8, серійне виробництво якого, через відсутність умов та спецобладнання, згодом доручено іншому заводу; 1959–78 – пасажир. Ан-24, Ан-24В, Ан-24РВ, для виготовлення яких збудовано новий великий

агрегатно-складальний корпус для цеху кінцевого складання, бетонну злітно-посадочну смугу, придбано і освоєно спец. та універс. устаткування; 1969–85 – транспорт. Ан-26; 1973–79 – літака для аерофотозйомок Ан-30. У 1976–80 виготовлено дослідну партію транспорт. Ан-72, у 80–90-х рр. створ. Ан-124 «Руслан», освоєно виготовлення транспорт. літаків Ан-32 і Ан-32П для гасіння ліс. пожеж. У 1985–88 «А.» брав участь у виготовленні дослід. партії із 3-х літаків Ан-225 «Мрія». Всього за роки діяльності на «А.» виготовлено 6251 літак серії «Ан» (3320 – Ан-2, 1028 – Ан-24, 1402 – Ан-26, 123 – Ан-30, 361 – Ан-32, 17 – Ан-124 «Руслан»). З них експортовано 870 літаків Ан-24, Ан-26, Ан-30, Ан-32. «А.» виробляв літаки більш як для 50 країн світу. 1971 «А.» брав участь у виготовленні вертольотів Ка-26 (конструктор М. Камов); 1972 на заводі освоєно та організовано серійне виробництво картоплезбирал. комбайна. У 70-х рр. здійснено значне переустаткування заводу, впроваджено ЕОМ та нові технології. У 1980–82 збудовано новий корпус кінцевого складання. Підпр-во нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора (1970), Міжнар. премією «Золотий Меркурій» за розвиток виробництва і міжнар. співробітництва (1980), Міжнар. нагородою «Факел Бірмінґама» за екон. виживання і успішний розвиток в умовах соц.-екон. кризи (1995).

Нині підприємство, на якому працює бл. 10 тис. осіб, виконує програму виробництва літаків: транспорт. Ан-70 і пасажир. Ту-334, а також проводить роботи з модернізації літака Ан-32, що є осн. продукцією заводу. «А.» освоїв виробництво пральних машин, дит. колясок, мед. барокамер, тролейбусів К-12 «Київський», які від 1997 постачає Києву. «А.» співпрацює з АНТК ім. О. Антонова та АНТК ім. О. Туполева. З-д одночасно займається перевезенням пасажирів і вантажів. Перший директор заводу – В. Бобров (1920–22). Значний внесок у розвиток заводу зробили П. Шелест (1950–54), В. Степанченко (1954–58, 1965–79) та В. Олешко (1963–65, 1979–86). Від 2000 «А.» очолює В. Пелих. У 1999 на заводі проведено першу міжнар. ви-ставку «Авіасвіт-XXI». Підпр-во має значний житл. фонд, оздоров. комплекс «Сокіл» у Кончі-Заспі, поліклініку, культ.-спорт. комплекс «Темп», дит. тех. станцію.

Фотоілюстрації



Рекомендована література

1. Степанченко В. А., Петренко В. С. Киевские самолетостроители: Очерки истории Киевского авиационного завода им. 50-летия Великой Октябрьской социалистической революции. К., 1970;

2. Пелых В. К., Федоров А. А., Скрипочка Ю. А. Завод «Авиант». Этапы пути. 1920–2000 гг. К., 2000.

Бібліографічний опис:

Авіант / А. О. Федоров // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42343>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).